

Nr 165

Utlåtande i anledning av väckta motioner om statlig konsumentupplysning och konsumentvaruforskning.

(1:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Virgin* (I: 194) och den andra inom andra kammaren av herr *Bohman m. fl.* (II: 277), har hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning om omfattningen av och formerna för statens insatser i fråga om konsumentupplysning och konsumentvaruforskning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 277.

Utskottet. Vad beträffar den i motionerna berörda frågan om den statliga konsumentupplysningens mål och medel — formerna för och omfattningen av statens stöd och verksamhet på detta område — vill utskottet erinra om att denna fråga berördes i propositionen nr 86 till innevarande års riksdag angående effektivisering av verksamheten på pris- och konkurrensområdet. I nämnda proposition uttalades, att upplysningsverksamheten på prisområdet hade av 1960 års prisövervakningskommitté — vars förslag lågo till grund för propositionen — ägnats största uppmärksamhet. Det framhölls därvid, att en omfattande konsumentupplysning utgjorde ett viktigt led i en effektiv prisövervakning. Av väsentlig betydelse vore att åstadkomma en objektiv och allsidig upplysning om pris, kvalitet och service. Detta förutsatte ett nära samarbete mellan de statliga organ, som handhade olika undersökningsuppgifter. Det underströks, att de statliga organens huvuduppgift vore att lägga fram ett vederhäftigt och för olika ändamål lämpligt utformat grundmaterial, medan det normalt borde få ankomma på organisationer och andra förmedlingsorgan att bearbeta och på skilda vägar föra ut informationerna till konsumenterna. Riksdagen beslöt i anslutning härtil, förutom vissa smärre organisatoriska ändringar, en betydande personalförstärkning inom pris- och kartellnämnden.

Enligt motionerna bör undersökning ske rörande den lämpligaste arbetsfördelningen mellan konsumentinstitutet och andra statliga institutioner å ena samt näringslivets forsknings- och utredningsorgan å den andra sidan. Utskottet vill erinra om att ett sådant samarbete redan nu sker. Där emot kan det enligt utskottets mening ifrågasättas, om det med hänsyn till de krav, som från statlig sida måste ställas på en objektiv och av produ-

centintressen oberoende forsknings- och upplysningsverksamhet, är möjligt att åstadkomma någon decentralisering i den mera utsträckta omfattning, som i motionerna avses.

I motionerna har vidare ifrågasatts, om icke varudeklarationsnämnden lämpligen borde överföras till konsumentinstitutet. Utskottet vill erinra om att nämnden är ett samarbetsorgan, till vilket utgår statsbidrag men därutöver betydande bidrag från näringslivet. Nämnden arbetar med olika kommittéer, bestående av teknisk expertis, representanter för näringslivet och konsumenter. Såvitt utskottet kunnat finna, har den nuvarande ordningen på detta område fungerat tillfredsställande.

Utskottet vill erinra om att motioner av i huvudsak samma innehåll som i de nu föreliggande voro föremål för prövning av 1959 års riksdag (statsutskottets utlåtande nr 10, punkt 36) utan att då föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet vill framhålla, att det givetvis efter hand kan uppstå behov av att i ett eller annat hänseende företaga ändringar med hänsyn till successivt vunnit erfarenhet. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t alltjämt med uppmärksamhet följer utvecklingen på här ifrågavarande område. Någon utredning, såsom i de föreliggande motionerna föreslagits, torde med hänsyn härtill och till vad utskottet i det föregående anfört icke vara påkallad.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 194 och II: 277 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 november 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 164.

Reservation

av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Staxäng* och *Nilsson* i Göingegården, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 194 och II: 277 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Genom beslut av 1956 års riksdag genomfördes en väsentlig förstärkning av det statliga stödet åt forskning och upplysning på konsumentvaru-

området. Såsom i de föreliggande motionerna erinrats om ställde sig ett stort antal myndigheter och organisationer kritiska mot det till grund för omorganisationen liggande utredningsresultatet. Det framhölls därvid, att omorganisationen icke hade föregåtts av en tillräcklig analys av de principiella och praktiska problem, som sammanhänge med en i statlig regi bedriven konsumentupplysning.

Den erfarenhet, som vunnits av den hittills bedrivna verksamheten, synes utskottet ge belägg för den kritik, som sålunda framfördes. I motionerna ha enligt utskottets mening också anförts starka skäl för en omprövning och anpassning av de statliga insatserna på detta område. Sålunda böra den statliga konsumentupplysningens mål och medel klarläggas, detta ej minst med hänsyn till den differentiering av varumarknaden, som redan skett och som kommer att fortsätta i ökad takt. Det synes även angeläget, att en undersökning sker rörande den lämpligaste arbetsfördelningen mellan konsumentinstitutet och andra statliga eller statsunderstödda institutioner å ena sidan samt näringslivets forsknings- och utredningsorgan å den andra sidan. Utskottet anser nämligen, att åtskilliga av de uppgifter, som för närvarande utföras helt eller delvis med statsmedel, borde kunna anförtros näringslivet. Det ligger nämligen, såsom i motionerna anförts, i näringslivets eget intresse att genom inom respektive branscher verksamma organ bedriva en objektiv, utvecklingsbefrämjande kvalitetsforskning och konsumentupplysning. Det bör undersökas, huruvida icke den omfattande forsknings- och försöksverksamhet, som bedrivs inom de enskilda företagen, skulle kunna nyttiggöras i större utsträckning än vad som nu är fallet. Även formerna för den statliga konsumentupplysningen böra omprövas. Såsom i motionerna anförts bör särskild vikt tillmätas den upplysningsverksamhet, som bedrivs som ett led i skolutbildningen.

Med hänsyn härtill och till vad i motionerna i övrigt anförts vill utskottet föreslå tillsättandet av en förutsättningslös utredning rörande såväl konsumentforskning som konsumentupplysning. Denna utredning bör vara allsidigt sammansatt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I:194 och II:277, hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning om omfattningen av och formerna för statens insatser i fråga om konsumentupplysning och konsumentvaruforskning.»